

POSTANOWIENIE

Dnia 24 listopada 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Stępka

po rozpoznaniu w dniu 24 listopada 2025 r. na posiedzeniu bez udziału stron

w sprawie P. N. skazanego z art. 310 § 2 k.k.,

wniosków obrońcy skazanego adwokat A.P. o wyłączenie sędziów Sądu Najwyższego Stanisława Stankiewicza i Pawła Kołodziejskiego od rozpoznania sprawy o sygn. akt II KK 515/24,

na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 i 4 k.p.k.,

p o s t a n o w i ł

**wyłączyć sędziów Sądu Najwyższego Stanisława Stankiewicza
i Pawła Kołodziejskiego od rozpoznania sprawy II KK 515/24.**

UZASADNIENIE

Zarządzeniem Prezesa Izby Karnej SN z dnia 20 listopada 2024 r. do rozpoznania w niniejszej sprawie kasacji obrońcy skazanego P. N. został wyznaczony SSN Stanisław Stankiewicz. Z kolei zarządzeniem z dnia 12 września 2025 r. Przewodniczący I Wydziału działając z upoważnienia Prezesa Izby Karnej SN, wyznaczył następujący skład sądu do rozpoznania przedmiotowej kasacji: Przewodniczący – SSN Dariusz Kala, Sędziowie SN: Paweł Kołodziejski, Stanisław Stankiewicz – sprawozdawca.

W dniu 2 października 2025 r. do Sądu Najwyższego wpłynęły wnioski obrońcy o zbadanie spełnienia przez sędziów Stanisława Stankiewicza i Pawła Kołodziejskiego wymogów niezawisłości i bezstronności na podstawie art. 29 § 5

ustawy o Sądzie Najwyższym. Zarządzeniem z dnia 7 października 2025 r. Prezes Izby Karnej SN odrzucił powyższe wnioski. W dniu 24 października 2025 r. wpłynęły do Sądu Najwyższego wnioski obrońcy o wyłączenie na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 i 4 k.p.k. w zw. z art. 45 Konstytucji RP w zw. z art. 6 EKPC, art. 47 KPP oraz art. 19 ust. 1 TSUE, sędziów SN Stanisława Stankiewicza i Pawła Kołodziejskiego od udziału w sprawie II KK 515/24. Obrońca powołała się na uzasadnioną wątpliwość w aspekcie zewnętrznym co do instytucjonalnej bezstronności sędziów, związaną z trybem uzyskania nominacji na stanowisko Sędziego Sądu Najwyższego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wnioski zasługiwały na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 41 § 1 k.p.k. sędzia ulega wyłączeniu, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie. O potrzebie zastosowania instytucji wyłączenia sędziego decyduje między innymi ocena, czy dla postronnego obserwatora zachodzą w realiach sprawy takie okoliczności, które w odbiorze społecznym mogą budzić wątpliwości co do bezstronności sędziego. Orzeczenie wydane przez sąd z udziałem osób powołanych na stanowisko sędziego w procedurze nominacyjnej prowadzonej przed Krajową Radą Sądownictwa wadliwie ukształtowanej na podstawie w/w ustawy, jest obciążone wadą traktowaną przez ETPC jako naruszenie art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i Podstawowych Wolności.

Takie samo stanowisko należy przyjąć przy rozpoznaniu przedmiotowych wniosków obrońcy. Wyznaczeni do rozpoznania kasacji w niniejszej sprawie sędziowie Stanisław Stankiewicz i Paweł Kołodziejski, na urząd sędziego Sądu Najwyższego zostali powołani przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie rekomendacji Krajowej Rady Sądownictwa w składzie ukształtowanym na podstawie przepisów ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw. W sytuacji złożenia wniosku o wyłączenie w/w sędziów jest oczywiste, że strona dostrzega wady w procedurze tego powołania, które to wady mogą prowadzić do naruszenia standardu z art. 6 ust. 1 EKPC, gdyby zasiadali w składzie rozstrzygającym sprawę.

Już sam udział w procedurze powołania na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami w/w ustawy prowadzi do nienależytej obsady sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., z uwagi na sprzeczną z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej zależność tego organu od władzy wykonawczej i brak reprezentacji środowiska sędziowskiego (*por. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22, OSNK 2022, z. 6, poz. 22*). Skutek taki wynika z wyjątkowego statusu sędziów Sądu Najwyższego i kluczowych kompetencji tego Sądu, mającego gwarantować niezakłócone, prawidłowe funkcjonowanie demokratycznego państwa prawnego oraz obiektywny standard niezależności, niezawisłości i bezstronności orzekania (*por. uchwała trzech połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20, OSNKW 2020, z. 2, poz. 7*).

Jak już wcześniej podniesiono, Sąd Najwyższy badając w trybie art. 41 § 1 k.p.k. wniosek o wyłączenie sędziego, winien mieć na względzie stanowisko Europejskiego Trybunału Praw Człowieka oraz TSUE i uwzględniać fakt, że orzeczenie wydane przez skład sądu z udziałem osób powołanych na stanowisko sędziego w procedurze nominacyjnej prowadzonej przed Krajową Radą Sądownictwa wadliwie ukształtowanej na podstawie w/w ustawy, będzie stanowiło naruszenie art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, a na gruncie prawa polskiego bezwzględnie przyczynę odwoławczą w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Oznacza to, że wykładnia powinna umożliwiać także kontrolę tego, czy w konkretnej sprawie nie dochodzi do naruszenia standardu niezależności i bezstronności gwarantowanego przez art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 EKPC. Zgodnie z wyrokiem ETPC z dnia 22 lipca 2021 r. w sprawie Reczkowicz przeciwko Polsce (skarga nr 43447/19), interpretującym standard „niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą” w rozumieniu art. 6 ust. 1 EKPC, udział w procesie powoływania w Polsce sędziów takiego organu, jakim jest Krajowa Rada Sądownictwa, w składzie ukształtowanym nowelą z 2017 r. powoduje, że

skład orzekający, w który wchodzi osoba tak powołana na urząd sędziego, nie stanowi w konkretnej sprawie niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą w rozumieniu art. 6 ust. 1 EKPC (*por. także postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2021 r., I KZ 29/21, OSNK 2021, z. 10, poz. 41*).

W kosekwencji więc rozpoznanie przez sędziów SN Stanisława Stankiewicza i Pawła Kołodziejskiego kasacji w przedmiotowej sprawie mogłoby wywołać u stron oraz w opinii publicznej przekonanie o braku instytucjonalnej bezstronności sądu. W interesie systemu wymiaru sprawiedliwości jest nie tylko troska o rzeczywistą bezstronność sędziego, ale także zapobieganie powstaniu negatywnego odbioru społecznego w tym przedmiocie. Problematyka związana z procedurą powołania sędziów ściśle powiązana jest z prawem do rzetelnego procesu sądowego, co tym bardziej uzasadnia wyłączenie sędziów Sądu Najwyższego Stanisława Stankiewicza i Pawła Kołodziejskiego od udziału w przedmiotowej sprawie.

Z tych przyczyn orzeczono jak w sentencji postanowienia.

[J.J.]

[a.ł.]